

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Центр правового забезпечення розвитку науки і технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Науково-дослідного
інституту інтелектуальної власності
НАПрН України

Голова Вченої ради Н.М. Мироненко
Протокол № 9 від 27.10 2020 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень

галузь знань 08 «Право»
/шифр і назва/

спеціальність 081 «Право»
/шифр і назва /

вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

Розробники в.о. директора к.ю.н., Дорошенко О.Ф.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Судова експертиза у сфері інтелектуальної власності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії.

Аналіз поточної ситуації у сфері формування суспільних відносин, пов'язаних зі створенням та використанням об'єктів інтелектуальної власності, вказує на водночас позитивну та негативну динаміку, оскільки пожвавлення на ринку прав інтелектуальної власності спричиняє зростання кількості порушень зазначених прав. За останні десять років значною мірою збільшилася кількість судових спорів, які виникають у зв'язку з порушенням прав інтелектуальної власності.

Будь-яке судочинство базується на доказуванні, що неодмінно позначається на остаточному результаті – рішенні суду. У свою чергу, при здійсненні захисту прав і законних інтересів власників прав на об'єкти інтелектуальної власності у судовому порядку досить часто в якості одного з доказів по справі використовують висновки судових експертів. Відповідно, інтеграція спеціальних знань в юридичну практику набуває все більшого поширення, а судова експертиза як основна форма використання спеціальних знань у судовому процесі в умовах правової дійсності, що змінюється, прийняття нових Цивільного, Цивільного процесуального, Кримінально-процесуального кодексів України, вимагає поглибленого вивчення фахівцями у сфері інтелектуальної власності, які пов'язують свою майбутню діяльність із захистом прав. Тим більше, що у правозастосовчій практиці постійно виникають питання щодо доцільності або обов'язковості призначення судової експертизи при розгляді справ щодо порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності, щодо врахування висновків судової експертизи при ухваленні судових рішень.

Важливе місце серед праць, присвячених питанням проведення та визначення ролі судової експертизи у цивільному судочинстві, займають роботи Т. В. Аверьянкової, С. С. Бичкової, А. Г. Давтян, Ю. М. Жукова, Г. О. Жиліна, Г. В. Прохорова-Лукіна, О. Р. Россинської, Т. В. Сахнової та інших науковців, доробок яких враховано при підготовці даного курсу.

Програма курсу підготована з врахуванням положень процесуального законодавства України, законодавства у сфері судової експертизи, спеціального законодавства у сфері інтелектуальної власності.

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, рівень вищої освіти		
Галузь знань	08 «Право»	
Спеціальність	081 «Право»	
Рівень вищої освіти	третій (освітньо - науковий) рівень	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<u>вибіркова</u>	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість модулів	1	
Кількість змістових частин	3	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	4	4
Лекційні заняття	20	6
Практичні, семінарські заняття	20	2
Самостійна робота	20	52
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

- засвоєння норм законодавства України у сфері судової експертизи, процесуального законодавства в частині, що регулює питання призначення та проведення судової експертизи, методологічних основ судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності, методів проведення досліджень щодо конкретних об'єктів ІВ;

- відпрацювання навичок застосування в практичній діяльності отриманих знань та норм до рішення конкретних задач щодо призначення та проведення судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

1. Знати:

- нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні, визначення та основні поняття судової експертизи;

- місце судової експертизи в системі доказів при розгляді судових справ щодо об'єктів інтелектуальної власності;
- принципи судово-експертної діяльності та визначені законодавством гарантії їх дотримання;
- склад суб'єктів та характеристики об'єктів судової експертизи з питань інтелектуальної власності;
- права та обов'язки судового експерта, відповідальність експерта;
- порядок підготовки та атестації судових експертів, вимоги до їх кваліфікації;
- класифікацію судових експертиз;
- форми застосування спеціальних знань судового експерта;
- порядок призначення та проведення судової експертизи у різних видах судочинства;
- структуру та зміст висновку експерта;
- порядок та особливості оцінки судом висновку експерта.

2. Вміти:

- визначити вид експертизи і експертну спеціальність для призначення експертизи при розгляді конкретної справи щодо порушення прав інтелектуальної власності;
- сформулювати питання, що ставляться судом на вирішення експерта в процесі призначення експертизи стосовно будь-якого об'єкта інтелектуальної власності;
- провести дослідження та оформити його результати згідно з вимогами процесуального законодавства;
- здійснити оцінку висновку експерта та визначити його значення для вирішення справи.

2.3. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними компетентностями

№	Програмна компетентність	Відповідність дисципліни компетентності
	ЗК – загальна компетентність	
ЗК1	<i>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</i>	+
ЗК4	<i>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</i>	+
ЗК 8	<i>Здатність застосовувати знання у практичній юридичній діяльності</i>	+
ЗК11	<i>Уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз</i>	+
	ФК – фахові компетентності	
ФК 3	<i>Здатність до аналітичного оцінювання правової проблеми</i>	+
ФК 4	<i>Здатність до опрацювання та аналізу інформації для правового дослідження;</i>	+

ФК 5	<i>Здатність до побудови правових моделей і перевірка їх адекватності</i>	+
ФК 6	<i>Знання доктринальних підходів у галузі дослідження, формулювання мети власного наукового дослідження як складової загальноцивілізаційного процесу</i>	+
ФК 7	<i>Вміння формулювати та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації</i>	+
ФК 9	<i>Ведення діалогу й аргументування під час наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу в судах та інших органах</i>	+
ФК 12	<i>Знання методологічних принципів та методів правового дослідження</i>	+

2.4. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3 - комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати:</i> нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні, визначення та основні поняття судової експертизи; місце судової експертизи в системі доказів при розгляді судових справ щодо об'єктів інтелектуальної власності; принципи судово-експертної діяльності та визначені законодавством гарантії їх дотримання; склад суб'єктів та характеристики об'єктів судової експертизи з питань інтелектуальної власності	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i>	10%
1.2	<i>Знати:</i> права та обов'язки судового експерта, відповідальність експерта; порядок підготовки та атестації судових експертів, вимоги до їх кваліфікації; класифікацію судових експертиз; форми застосування спеціальних знань судового експерта; порядок призначення та проведення судової експертизи у різних видах судочинства; структуру та зміст висновку експерта; порядок та особливості оцінки	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i>	10%

	судом висновку експерта.			
2.1.	<i>Вміти:</i> визначити вид експертизи і експертну спеціальність для призначення експертизи при розгляді конкретної справи щодо порушення прав інтелектуальної власності; сформулювати питання, що ставляться судом на вирішення експерта в процесі призначення експертизи стосовно будь-якого об'єкта інтелектуальної власності; провести дослідження та оформити його результати згідно з вимогами процесуального законодавства; здійснити оцінку висновку експерта та визначити його значення для вирішення справи.	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i>	15%
2.2.	<i>Вміти:</i> оперувати термінологією нормативно-правових документів, пов'язаних з організацією та проведенням судово-експертної діяльності; визначенням ролі експертного висновку в процесі судового захисту прав інтелектуальної власності	<i>Лекція, семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i>	10%
3.1.	Грамотно і точно <i>формулювати та висловлювати</i> свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати та брати участь в аргументованій професійній дискусії при аналізі правових питань захисту прав інтелектуальної власності, у т.ч. в частині оцінювання висновку судової експертизи	<i>Семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i>	10%
3.2.	<i>Брати участь</i> в обговоренні дискусійних питань правозастосування в процесі захисту прав інтелектуальної власності, з урахуванням наявності висновків судово-експертних досліджень	<i>Семінарське заняття, самотійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач</i>	10%
4.1.	<i>Аналізувати</i> інформацію з першоджерел, оцінювати її з позицій наступності та	<i>лекція, семінарське заняття, самотійна робота,</i>	<i>Експрес опитування, тестування,</i>	10%

	новизни, використовувати сучасні інформаційні технології і бази даних при проведенні судово-експертних досліджень з питань інтелектуальної власності	експрес опитування, підсумкова контрольна робота	доповіді, розв'язання задач, наукова робота	
4.2.	Визначати та досліджувати проблеми, застосовувати отриманні знання для постановки та розв'язання наукових і практичних завдань пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності у контексті власного дослідження.; здійснювати пошук шляхів удосконалення правового регулювання захисту прав інтелектуальної власності, в частині застосування судово-експертних досліджень	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, тестування, доповіді, розв'язання задач, наукова робота	10%
4.3.	Формувати правові позиції для розв'язання проблем і практичних ситуацій у сфері захисту прав інтелектуальної власності; застосовувати отриманні знання для формування належної та достатньої доказової бази у справах щодо порушення прав інтелектуальної власності	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, тестування, доповіді, наукова робота, розв'язання задач	15%

2.5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3.
Програмні результати навчання (назва)									
Програмні результати навчання (Спеціальність 081 «Право»)									
ПРН 1 Вміння застосовувати нові цілісні знання у власних наукових дослідженнях та у професійній практиці	+	+		+				+	+
ПРН 2 Вміння застосовувати принципи наукової та професійної етики				+	+				+
ПРН 3 Здатність презентувати свої знання українською та іноземною мовами на рівні достатньому для усної		+	+				+	+	+

та письмової презентації результатів власного наукового дослідження									
ПРН 4 Вміння формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері (з поглибленням у сферу інтелектуальної власності)				+	+				
ПРН 5 Вміння спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та професійної діяльності, в тому числі і на міжнародному рівні, демонструючи системний науковий світогляд та культурний кругозір						+			
ПРН 6 Знання поглядів провідних зарубіжних вчених, положень наукових шкіл та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу	+	+					+		
ПРН 7 Вміння здійснювати процедуру встановлення інформаційної цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами			+						
ПРН 9 Здатність професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній діяльності, у сфері інтелектуальної власності, а також у педагогічній діяльності					+	+			
ПРН 12 Вміння спілкуватись в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності					+	+			
ПРН 13 Вміння кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз			+		+				
ПРН 14 Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; здійснювати		+		+			+		

публікацію джерел з дотриманням основних археографічних правил									
ПРН 15 Вміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, пам'яткоохоронної та музейної діяльності, національної чи світової духовної та матеріальної культури	+	+		+					
ПРН 16 Вміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження у сфері інтелектуальної власності, в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань					+	+		+	

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Роль та місце судової експертизи в системі захисту прав інтелектуальної власності

Тема 2. Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні.

Тема 3. Судовий експерт. Процесуальний статус, вимоги та відповідальність.

Тема 4. Порядок підготовки та атестації судових експертів. Фінансування судово-експертної діяльності.

Тема 5. Класифікація судових експертиз.

Тема 6. Порядок призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Висновок експерта.

Тема 7. Дослідження та оцінка судом висновків експерта.

Тема 8. Особливості призначення та проведення судових експертиз у справах щодо конкретних об'єктів інтелектуальної власності. Методики судово-експертних досліджень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1.								
Тема 1. Роль та місце судової експертизи в системі захисту прав інтелектуальної власності.	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 2. Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні.	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 3. Судовий експерт. Процесуальний статус, вимоги та відповідальність.	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 4. Порядок підготовки та атестації судових експертів. Фінансування судово-експертної діяльності.	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 5. Класифікація судових експертиз.	6	2	2	2	8	2	-	6
Тема 6. Порядок призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Висновок експерта.	12	4	4	4	12	2	2	8
Тема 7. Дослідження та оцінка судом висновків експерта.	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 8. Особливості призначення та проведення судових експертиз у справах щодо конкретних об'єктів інтелектуальної власності. Методики судово-експертних досліджень.	12	4	4	4	10	2	-	8
Усього годин	60	20	20	20	60	6	2	52

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Роль та місце судової експертизи в системі захисту прав інтелектуальної власності 1.2. Необхідність призначення експертизи у справах щодо об'єктів ІВ.	2	-
2	Тема 2. Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні. 2.1. Законодавство України в галузі судової експертизи 2.2. Гарантії незалежності судового експерта та правильності його висновку	2	-
3	Тема 3. Судовий експерт. Процесуальний статус, вимоги та відповідальність 3.1. Права та обов'язки судових експертів. Відповідальність судового експерта.	2	-
4	Тема 4. Порядок підготовки та атестації судових експертів. Фінансування судово-експертної діяльності. 4.1. Атестація судових експертів 4.2. Підтвердження кваліфікації	2	-
5	Тема 5. Класифікація судових експертиз. 5.1. Класифікація експертиз за складом експертів 5.2. Класифікація судових експертиз за порядком призначення. Підстави для призначення додаткових та повторних експертиз.	2	-
6	Тема 6. Порядок призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Висновок експерта. 6.1. Висновок судового експерта. Структура та зміст. 6.2. Оформлення результатів повторних експертиз.	4	2
7	Тема 7. Дослідження та оцінка судом висновків експерта. 7.1. Порядок перевірки та оцінки висновку експерта. Оформлення результатів оцінки.	2	-

8	Тема 8. Особливості призначення та проведення судових експертиз у справах щодо конкретних об'єктів інтелектуальної власності. Методики судово-експертних досліджень. 8.1.Проведення судово-експертних досліджень щодо об'єктів авторського права. 8.2.Проведення судово-експертних досліджень щодо об'єктів суміжних прав.	4	-
	Усього	20	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Роль та місце судової експертизи в системі захисту прав інтелектуальної власності.	2	6
2.	Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні.	2	6
3.	Судовий експерт. Процесуальний статус, вимоги та відповідальність.	2	6
4.	Порядок підготовки та атестації судових експертів. Фінансування судово-експертної діяльності.	2	6
5.	Класифікація судових експертиз.	2	6
6.	Порядок призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Висновок експерта.	4	8
7.	Дослідження та оцінка судом висновків експерта.	2	6
8.	Особливості призначення та проведення судових експертиз у справах щодо конкретних об'єктів інтелектуальної власності. Методики судово-експертних досліджень.	4	8
	Усього	20	52

8. Методи навчання

Основними формами організації навчання є:

Лекція – основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний

теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою. Можливе читання окремих лекцій з проблем, які стосуються даної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або спеціалістами для аспірантів та працівників вищих навчальних закладів в окремо відведений час. Лекції проводяться лекторами - професорами і доцентами (викладачами) вищого навчального закладу, а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій. Лекції проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях - аудиторіях для однієї або більше академічних груп аспірантів;

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання аспірантом відповідно сформульованих завдань;

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих аспіранти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів). Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Консультація – форма навчального заняття, при якій аспірант отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи аспірантів, залежно від того, чи викладач консулює аспірантів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни. Обсяг часу, відведений викладачу для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається навчальним планом.

Обов'язковим є рішення задач з цивільного та сімейного права.

9. Методи контролю

Основними контрольними заходами, що застосовуються для аспірантів є:

1. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою (предметною або цикловою комісією).

2. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих

його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію аспіранта. Вищий навчальний заклад може використовувати модульну та інші форми підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певної дисципліни і їх результати враховувати при виставленні підсумкової оцінки.

3. Семестровий екзамен - це форма підсумкового контролю засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід.

4. Бліц опитування – опитування всієї академічної групи на протязі 7-10 хвилин перед закінченням практичного/семінарського заняття. Кожному аспіранту задається одне питання на яке необхідно відповісти короткою та чіткою відповіддю.

10. Критерії оцінювання результатів навчання аспірантів

Рівень оцінки знань аспірантів здійснюється за результатами застосування методів контролю. Оцінка здійснюється за результатами семінарських занять.

При цьому враховується як теоретичний, такі практичний рівень знань аспіранта. Контроль аспірантів проводиться як у письмові, так і усній формі.

Максимальна кількість балів, яку може аспірант набрати за результатами поточного контролю становить 60 балів. Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати за результатами підсумкового контролю складає 40 балів.

Загальна максимальна кількість балів за результатами вивчення дисципліни складає 100 балів.

Загальний підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів засвоєння навчального курсу.

Бальна шкала та критерії оцінки

Поточний контроль та самостійна робота								Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	40	100
5	5	6	8	8	10	8	10		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90-100	відмінно	

82-89	добре	зараховано
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-39	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

З метою ефективного засвоєння навчального матеріалу аспірантам рекомендується дотримуватися наступного алгоритму:

- 1) опрацювання матеріалу лекцій;
- 2) опрацювання рекомендованої наукової літератури та інформаційних ресурсів;
- 3) робота з законодавчими документами;
- 4) самостійне узагальнення відповідної правозастосовчої практики, у тому числі й зарубіжної (звертатися до рекомендованих інформаційних ресурсів);
- 5) на підставі узагальнення практичного матеріалу та теоретичного сформулювати проблематику (комплекс теоретичних та практичних питань) щодо відповідної тематики семінарського заняття з навчального курсу, та запропонувати власне бачення щодо можливого розв'язання таких питань;
- 6) аналіз зарубіжної законодавчої практики з відповідної проблематики.

Вказані рекомендації можуть застосовуватися й для самостійної роботи аспірантів.

12. Рекомендовна література

Базова література

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 30, ст. 141). (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 2222-IV (2222-15) від 08.12.2004, ВВР, 2005, N 2, ст.44).

2. Закон України «Про судову експертизу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 28, ст.232). Із змінами, внесеними згідно із Законами N внесеними згідно із Законами Із змінами, внесеними згідно із Законами N 524-IX від 04.03.2020, N 720-IX від 17.06.2020.

3. Кримінальний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 25-26, ст.131) Із змінами, внесеними згідно із Законом № 805-IX від 16.07.2020.

4. Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР).1984, додаток до N 51, ст.1122).(Із змінами, внесеними згідно із Законом № 805-IX від 16.07.2020.).

5. Митний Кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 38-39, ст.288). (Із змінами, внесеними згідно із Законом України №641-IX від 02.06.2020)

6.Кримінально процесуальний кодекс України (Затверджений Законом від 28.12.60 (1000-05).ВВР, 1961, N 2 ст. 15).(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 720-IX від 17.06.2020 № 817-IX від 21.07.2020).

7.Цивільний процесуальний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 40-41, 42, ст.492).(Із змінами, внесеними згідно із Законом № 768-IX від 14.07.2020).

8. Господарський процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 6, ст.56).(Із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020).

9.Кодекс адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, N 35-36, N 37, ст.446). (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 808-IX від 17.07.2020).

10.Закон України «Про національну поліцію» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379) (Із змінами, внесеними Законом України № 720-IX від 17.06.2020).

11.Положення про Міністерство юстиції України ЗАТВЕРДЖЕНО Указом Президента України від 30 грудня 1997 року N 1396/97.

12.Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.98 р. № 53/5: у редакції наказу Міністерства юстиції України від 30.12.04 р. N 144/5, зі змінами, внесеними наказом Міністерства юстиції України № 667/5 від 24.02.2020.

13.Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 30.05.97 р. «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах (Із змінами, внесеними згідно з Постановою Пленуму Верховного Суду України N 15 від 25.05.98).

14.Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України № 02-5/424 від 11.11.98 р. Про деякі питання практики призначення судової експертизи (Із змінами, внесеними згідно з Роз'ясненням Вищого Арбітражного Суду N 02-5/467 (v_467800-01).від 18.04.2001 Роз'ясненнями Вищого господарського суду N 04-5/609 (v_609600-02).від 31.05.2002 Рекомендаціями Вищого господарського суду N 04-5/3248 (v3248600-04).від 10.12.2004 N 04-5/5 (v04-5600-08).від 16.01.2008).

15. Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів, затверджене Наказом Міністерства юстиції України

09.08.2005 N 86/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07.11.2007 N 1054/5 (z1250-07)).

16.Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356).(Із змінами, внесеними згідно із Законами N 980-IV (980-15).від 19.06.2003, ВВР, 2004, N 2, ст.6 ... N 1617-VI (1617-17).від 24.07.2009)

17.Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року / Зібрання чинних міжнародних договорів України: Офіційне видання - Том 1: 1990-1991 рр. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2001. – 320 с.

18.Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року (переглянута у Брюсселі 14 грудня 1900 р., у Вашингтоні 2 червня 1911 р., у Гаазі 6 листопада 1925 р., у Лондоні 2 червня 1934 р., у Ніцці 15 червня 1957 р., у Стокгольмі 14 липня 1967 р., змінена 2 жовтня 1979 р., набуття чинності для України: 25 грудня 1991 р.).

19.Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, прийнятий в Мадриді 28 червня 1989 р.

20.Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р., переглянута в Стокгольмі 14 липня 1967 р. і в Женеві 13 травня 1977 р. і змінена 28 вересня 1979 р.

21.Віденська угода про заснування Міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків (Про приєднання до Угоди див. Закон N 1000-VI (1000-17).від 18.02.2009).

22.Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (угода TRIPS).

23.Договір про закони щодо товарних знаків Договір ратифіковано Законом N 380/95-ВР від 13.10.95).

24.Сінгапурський договір про право товарних знаків (Додатково див. Резолюцію (995_h60).від 27.03.2006 Правила (995_h58).від 27.03.2006).(Договір ратифіковано Законом N 1263-VI (1263-17).від 15.04.2009).

25.Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 7, ст. 36).(Із змінами, внесеними згідно із Законами N 751-XIV (751-14).від 16.06.99, ВВР, 1999, N 32, ст.266 ... N 254-VI (254-17).від 10.04.2008, ВВР, 2008, N 23, ст.217).

26.Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні, затверджене Указом Президента України від 18 вересня 1992 р. N 479/92 (Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента N 477/93 (477/93).від 22.10.93 N 324/94 (324/94).від 22.06.94).

27.«Правила складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг», затверджені наказом Держпатенту України від 28 липня 1995 р. № 116 (в редакції Наказу Держпатенту N 72 (z0416-97).від 20.08.97 р.).

28.«Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг», затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 10.01.2002 № 10.

29.«Правила погодження питань про внесення позначення, що містять офіційну назву держави «Україна», до знака для товарів і послуг», затверджені наказом Міністерства освіти і науки України 04.03.2004 № 175.

30.«Інструкція про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на знак для товарів і послуг та видачу ліцензії на використання знака для товарів і послуг», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 03.08.2001 N 576 (Із змінами, внесеними згідно з Наказами МОН N 48 (z0271-02).від 29.01.2002 N 694 (z0951-03).від 14.10.2003 N 54 (z0351-08).від 31.01.2008).

31.Порядок визнання знака добре відомим в Україні Апеляційною палатою Державного департаменту інтелектуальної власності», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 15.04.2005 N 228.

32. Найробський договір про охорону Олімпійського символу (від 26 вересня 1981 р., приєднання України - 20.12.1998 р.).

33.Угода про заходи щодо попередження та припинення використання неправдивих товарних знаків та географічних зазначень (набуття чинності для України - 27 червня 1996 р.

34.Директива N 2008/95/ЕС Європейського Парламенту та Ради "Про зближення законодавств держав-членів у відношенні товарних знаків та знаків обслуговування" (Страсбург, 22 жовтня 2008 р.).

35.Положення «Про товарні знаки», затверджене Державним комітетом Ради Міністрів СРСР у справах винаходів та відкриттів від 8 січня 1974 р., введеним у дію з 01 травня 1974 р.

36. Закон України "Про охорону прав на промислові зразки" Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 7, ст. 34).Із змінами, внесеними згідно із Законами N 2188-III (2188-14).від 21.12.2000, ВВР, 2001, N 8, ст.37 ... N 850-IV (850-15).від 22.05.2003, ВВР, 2003, N 35, ст.271)

37. Закон України «Про інформацію» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 48, ст.650).(Із змінами, внесеними згідно із Законами N 1642-III (1642-14).від 06.04.2000, ВВР, 2000, N 27, ст.213 ... N 2707-IV (2707-15).від 23.06.2005, ВВР, 2005, N 33, ст.429)

38.Закон України „Про електронні документи та електронний документообіг” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 36, ст.275).. (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 2599-IV (2599-15).від 31.05.2005, ВВР, 2005, N 26, ст.349).

39.Закон України «Про науково-технічну інформацію» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 33, ст.345).(Із змінами, внесеними згідно із Законами N 762-IV (762-15).від 15.05.2003, ВВР, 2003, N 30, ст.247 N 1294-IV (1294-15).від 20.11.2003, ВВР, 2004, N 13, ст.181)

40. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 30.05.97 р. «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах (Із змінами,

внесеними згідно з Постановою Пленуму Верховного Суду України N 15 від 25.05.98).

41. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 грудня 1999 р. № 12 «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України».

Допоміжна

1. Философский словарь. М.: Политиздат, 1987. 590 с. - с.379, с. 379
2. Надгорный Г.М. Предмет судебно-экспертной отрасли знаний и предмет судебной экспертизы // Криминалистика и судеб. экспертиза. Киев: РИО МВД СССР, 1976. Вып. 13. С. 37 - 43.
3. Шляхов А.Р. Предмет и система криминалистической экспертизы // Труды ВНИИСЭ. М., 1971. Вып. 3. С. 11 - 38.
4. Винберг А.И., Малаховская Н.Т. Предмет и методологические основы науки о судебной экспертизе судебной экспертологии // Экспертные задачи и пути их решения в свете НТР: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1980.
5. Словарь основных терминов судебных экспертиз. М.: ВНИИСЭ, 1980. 92 с.
6. Арсеньев В.Д. Соотношение понятий предмета и объекта судебной экспертизы // Проблемы теории судебной экспертизы: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1980. Вып. 4. С. 3 - 23.
7. Белкин Р.С. Криминалистика. Т. 2. Разд. 8.1. Идея науки об экспертизе, ее возникновение и развитие.
8. Лисиченко В.К. Криминалистическое исследование документов (правовые и методологические проблемы): Автореф. дисс. ... докт. юрид. наук. Киев, 1974. - 66 с.
9. Надгорный Г.М. О понятии предмета судебной экспертизы // Криминалистика и судеб. экспертиза. Киев: Вища школа, 1989. Вып. 38. С. 10 - 15.
10. Надгорный Г.М. Экспертная инициатива: дискуссионные вопросы // Криминалистика и судеб. экспертиза. Киев: Вища школа, 1988. Вып. 36. С. 22 - 27.
11. Мирский Д.Я., Ростов М.Н. Понятие объекта судебной экспертизы // Актуальные проблемы теории судебной экспертизы: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1984. С. 21 - 33.
12. Гончаренко В.И. Криминалистика и криминалистическая экспертиза // Общетеоретические, правовые и организационные основы судебной экспертизы: Сб. науч. тр.- М.: ВНИИСЭ, 1987.
13. Белкин Р.С., Винберг А.И. Криминалистика. Общетеоретические проблемы. М.: Юрид. лит., 1973. 264 с.
14. Корухов Ю.Г. Достоверность экспертного заключения и пути совершенствования ее оценки // Вопросы теории судебной экспертизы и

совершенствование деятельности судебно-экспертных учреждений: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1988. С. 4 – 27.

15. Лисиченко В.К. Научные принципы судебной экспертизы // Криминалистика и судеб. экспертиза. Киев: Вища школа, 1978. Вып. 17. С. 23 – 28.

16. Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы, тенденции, перспективы. От теории к практике. - М.: Юрид.лит., 1987. - 304 с.

17. Шляхов А.Р. Задачи судебной экспертизы // Экспертные задачи и пути их решения в свете НТР: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1980. Вып. 42. С. 3 – 26.

18. Грановский Г.Л. Алгоритмические и эвристические методы решения экспертных задач // Экспертные задачи и пути их решения в свете НТР: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1980. Вып. 42. С. 27 - 43

19. Малаховская Н.Т. Понятие экспертных задач и возможности построения их иерархической системы (применительно к дактилоскопической экспертизе).// Теоретические и методические вопросы судебной экспертизы: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1985. С. 81 – 104.

20. Грановский Г.Л. Понятие и основные положения общей теории решения криминалистических задач // Современное состояние и перспективы развития традиционных видов криминалистич. экспертизы: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1987. С. 3 – 12.

21. Корухов Ю.Г. Соотношение категорий экспертных задач: идентификационных, классификационных, диагностических // Актуальные проблемы теории судебной экспертизы: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1984. С. 92 - 112.

22. Кирсанов З.И. Система общей теории криминалистики: Научно-методическое пособие. М.: Войск. часть 33965 РИО, 1992. 32 с.

23. Орлова В.Ф., Шляхов А.Р. Принципы классификации задач криминалистической экспертизы // Актуальные проблемы теории судебной экспертизы: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1984. С. 49 - 67.

24. Винберг Л.А. Системный подход к исследованию объектов криминалистической экспертизы // Вопросы судеб. экспертизы: Сб. науч. тр. М.: ВНИИСЭ, 1980. Вып. 43. С. 85 – 93.

25. Винберг А.И., Малаховская Н.Т. Судебная экспертология (Общетеоретические и методологические проблемы судебных экспертиз): Учеб. пособие. - Волгоград: Высш. следств. школа МВД СССР, 1979. - 183 с.

26. Корухов Ю.Г. Методологические основы криминалистической экспертной диагностики // Современное состояние и перспективы развития традиционных видов криминалистической экспертизы: Сб. науч. тр. - М.: ВНИИСЭ, 1987. С. 12 – 26.

27. Сегай М.Я., Стринжа В.К. Типология экспертных задач: методологические аспекты // Криминалистика и судеб. экспертиза. - Киев: Вища школа, 1988. - Вып. 37. С. 9 – 18.

28. Бояринцев В.И. Вера и мораль в творчестве ученого. (http://www.iai.donetsk.ua/_u/iai/dtp/CONF/6/articles/sec2/s2a1.html).

29. Суворова Л.А. Идеальные следы в криминалистике. М.: "Юрлитинформ" – 2006. - 198 с.

30. Хорунжий С. Н. Идеально-интеллектуальные и психологические следы в криминалистике/ Трибуна молодых ученых. 2000 . Вып. 1. - С. 188-196

31. Семенов Г.В. Механизм слеодообразования при совершении преступлений в сфере мобильных телекоммуникаций // Воронежские криминалистические чтения: Сб. науч. трудов. Вып. 5 / Под ред. О.Я. Баева. – Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 2004. – С. 230 – 241.

32. Гаврилов Э.П. Комментарий к Закону об авторском праве и смежных правах. М., 1996.

33. Стандарт ВОИВ ST. 60. Рекомендации, относящиеся к библиографическим данным о товарных знаках.

34. Стандарт ВОИВ ST. 3. Рекомендуемый стандарт на двубуквенные коды для представления стран, административных единиц и межправительственных организаций.

35. Стандарт ВОИВ ST. 2. Стандартное представление календарных дат на опубликованных документах с использованием григорианского календаря.

36. Стандарт ВОИВ ST. 11. Рекомендации по минимуму указателей, помещаемых в патентных бюллетенях или публикуемых в связи с патентными бюллетенями.

37. Винберг А.А., Шляхов А.Р. Общая характеристика методов экспертного исследования // Общее учение о методах судебной экспертизы. Сборник научных трудов ВНИИСЭ. М., 1977. Вып. 28.

38. Аверьянова Т.В. Содержание и характеристика методов судебно-экспертных исследований. Алма-Ата, 1991.

39. Основы судебной экспертизы. Часть 1. Общая теория. М., 1997.

40. Шляхов А.Р. Определение методики и методов судебных экспертиз с позиций внедрения научных разработок (рекомендаций). в экспертную практику. М., 1977. С. 4-5.

41. Сегай М.Я., Стринжа В.К. Судебная экспертиза материальных следов-отображений (проблемы методологии). – К.: «Ин Юре», 1997. – 174 с.

42. Алексеева, О. Л. Рекомендации по отдельным вопросам экспертизы заявок на товарные знаки / О. Л. Алексеева. – М.: ИНИЦ Роспатента, 2003. – 48 с.

43. Грешнева, Н. П. Методические рекомендации по проверке заявленных обозначений на тождество и сходство / Н. П. Грешнева, В. В. Орлова. – 2-е изд. – М.: ИНИЦ Роспатента, 1999. – 20 с.

44. Мельников. В. М. Соотношение прав на товарный знак с правами на другие объекты интеллектуальной собственности / В. В. Мельников. - М. : ИНИЦ Роспатента, 2003. – 65 с.

45. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации: Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. – 752 с.

46. Стандарт VOIB ST.64 «Керівництво з інформації та документації в області промислової власності».

47. Добриніна Г.П., Пархоменко В.Д. Патентна інформація та документація. Патентні дослідження: Конспект лекцій. – К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності і права», 2000. – 84 с.

48. Веркман К. Товарные знаки: создание, психология, восприятие. Пер. с англ. — М., «Прогресс», 1986. – 520 с.

49. Жеков В.І. Правочини, які порушують публічний порядок за цивільним законодавством України. – Автореф. дис. ... к.ю.н., Спеціальність 12.00.03 - цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право, Одеса, 2006 (<http://lawbook.by.ru/aref/12.00.03/079.shtml>).

50. Алешин О. Категория публичного порядка в международном частном праве // Юридична практика, №41 (303). від 14/10/03.

51. Траспов Р. А. Международный коммерческий арбитраж: понятие и критерии применения оговорки о публичном порядке (<http://lawbook.by.ru/magaz/prtp/0305/03.shtml>).

52. Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации. Часть третья (постатейный)/ И. В. Елисеев [и др.]; под ред. А. П. Сергеева. - 2-е изд., перераб. и доп. –М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. (<http://www2.kodeks.net:9010/noframe/alltax?d&nd=901931791&nh=0&ssect=52>)

53. Международное частное право / Под ред. Г. К. Дмитриевой. М., 2000.

54. Погребинская Т. Ю. Соответствие общественным интересам, принципам гуманности и морали как условие охраноспособности товарного знака в Российской Федерации // Автореф. диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук. – М., 2003.

55. Протасов В.Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. – М., 1999.

56. Дробницкий О.Г. Понятие морали. – М., 1974.

57. Словарь по этике. – М., 1983.

58. Закон України «Про захист суспільної моралі» від 20 листопада 2003 року № 1296-IV

59. Линник Л.Н., Тимофеев Л.П. Аспекты ценности, коммерческой реализации и охраны объектов малых форм авторского права (http://kreativlab.narod.ru/art_Linnik2.htm).

60. Интеллектуальная собственность: Основные материалы: В 2-х ч.: Ч. 1. Пер. с англ. – Новосибирск: ВО «Наука». 1993.

61. Звягинцева Л.М., Плюхина М.А., Решетникова И.В. Доказывание в судебной практике по гражданским делам: Учебно-практическое пособие. – М.: НОРМА-ИНФРА-М., 1999. – 288 с.

62. Експертизи у судовій практиці / За заг. ред. В.Г. Гончаренка. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 388 с.